

GROEP
3

Even voorstellen

Hallo
Pluk!

Fiep Westendorp

Quiz

Wie is
het?

© Fiep Amsterdam bv; Fiep Westendorp Illustrations

Sport & spel
Heen-en weer-
wolven

Buitengewoon Annie

Hoera! Het is tijd om de grande dame van de Nederlandse kinderliteratuur in het zonnetje te zetten. 20 mei is de geboortedag van Annie M.G. Schmidt en dat wordt elk jaar gevierd met een speciale Annie M.G. Schmidt-week. 'Buitengewoon Annie' is het thema dit jaar en tijdens deze feestelijke week staat de veelzijdigheid van haar oeuvre centraal. Om alle basisschoolleerlingen kennis te laten maken met de verhalen van de beroemde schrijfster is er voor elke groep een lesbrief gemaakt. Voor groep 3 gaat de lesbrief over het boek *Pluk van de Petteflet*, dat u misschien al op school heeft staan en anders kunt aanschaffen of lenen bij de bibliotheek. De gedichten *Sebastiaan* en *Ik ben lekker stout* worden behandeld in deze lesbrief.

>> HET SCHRIJVEN
VOOR KINDEREN
GING ANNIE ZO GOED AF
OMDAT ZE ZELF ALTIJD
KIND IS GEBLEVEN

WIST JE DAT...
ANNIE ERVAN HIELD OM
TEGEN DE REGELS IN
TE GAAN? EEN BEKEND
QUOTE VAN HAAR IS: 'DOE
NOOIT WAT JE MOEDER
ZEGT, DAN KOMT HET
ALLEMAAL
TERECHT.'

Annie in het kort

De schrijfster Annie M.G. Schmidt werd in 1911 geboren en was van jongs af aan gek op lezen en schrijven. Na de Tweede Wereldoorlog ging ze bij de Amsterdamse krant *Het Parool* werken, waar ze in 1952 gevraagd werd om een serie voor heel jonge kinderen te schrijven. Op 13 september van dat jaar verscheen het eerste Jip en Janneke-verhaal in de krant. Volgens Annie kostte het haar weinig moeite om die verhalen op papier te zetten: 'Het was misschien

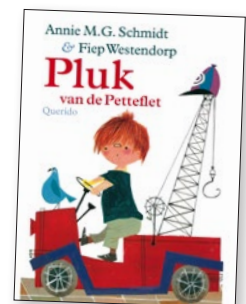
mijn eigen kleutermentaliteit die maakte dat het zo vlot ging.' Ze kreeg de smaak van het schrijven van kinderverhalen te pakken. Een jaar later verscheen haar eerste boek voor oudere kinderen: *Abeltje*. Door de jaren heen liet Annie zien hoe veelzijdig ze was. Zo schreef ze onder andere de musical *Ja zuster, nee zuster* en de boeken *Floddertje*, *Minoes* en *Jip en Janneke*. Veel van haar werk is tijdloos en spreekt nog steeds kinderen én volwassenen van alle leeftijden aan.

Fiep Westendorp

Minstens zo bekend als de verhalen Annie M.G. Schmidt zijn de tekeningen die illustratrice Fiep Westendorp daarbij maakte. Annie en Fiep leerden elkaar kennen op de redactie van *Het Parool*, waar ze al snel dikke vriendinnen werden. Het tweetal bleef de rest van hun leven met veel plezier samenwerken. Zo illustreerde Fiep onder meer de verhalen *Jip en Janneke* en *Pluk van de Petteflet*, *Otje* en de verzamelbundel *Ziezo*.

Over Pluk

Pluk heeft een klein rood kraanwagentje waarmee hij door de stad rijdt, op zoek naar een huisje. De duif Dollie wijst hem op het torenkamertje in de Petteflet waar hij kan wonen. Pluk is heel blij met zijn nieuwe huis en maakt al snel nieuwe vrienden: de Stampertjes, Zaza, Aagje en allerlei dieren, zoals Duizeltje en Karel met de houten poot. De verhalen over Pluk verschenen voor het eerst in het tijdschrift *Margriet*, tussen 1968 en 1970. In 1971 werden de verhalen gebundeld in het kinderboek *Pluk van de Petteflet*. In 2004 verscheen het tweede deel: *Pluk redt de dieren*.

EN VERDER:
Leren rijmen en
dieren raden

KNUTSELEN
Maak een
spinnenweb

RIJMEN
Stoute dingen
verzinnen

BEWEGEN
Met de heen-
en weerwolf

Nodig:

- verhaal *Pluk vindt een huisje* uit het boek *Pluk van de Petteflet*
- digitale afbeelding Hallo Pluk!
- digibord

Ontwikkelingsgebieden:

luistervaardigheid en taalvaardigheid

Duur opdracht:

15 minuten

Klassikaal

Hallo Pluk!

Lees, om de Buitengewoon Annie-week te openen en de hoofdfiguur Pluk voor te stellen, het eerste hoofdstuk voor uit *Pluk van de Petteflet*. Stel na het voorlezen een aantal vragen om het verhaal samen te vatten. Voorbeeldvragen:

- Waarmee rijdt Pluk door de stad?
- Waar gaat Pluk wonen?
- Met wie wordt Pluk vrienden?
- Wat koopt Pluk in de winkel?
- Wie ontmoet Pluk in de lift?

Fiep Westendorp

Nodig:

- digitale afbeelding De dieren van Pluk
- digibord

Ontwikkelingsgebieden:

luistervaardigheid, logisch denken en taalvaardigheid

Duur opdracht:

15 minuten

Klassikaal

Wie is het?-dierenquiz

Leg aan de leerlingen uit dat er straks zes beschrijvingen van dieren worden voorgelezen en vraag de kinderen na elk fragment over welk dier het gaat. Toon daarbij de afbeelding 'De dieren van Pluk' op het digibord, zodat de leerlingen in een oogopslag kunnen zien uit welke dieren ze kunnen kiezen.

FRAGMENT 1

Dollie is een mooie duif en een goede vriendin van Pluk. Ze helpt hem vaak, wijst hem het torenkamertje of redt zijn kakkerlakvriendje uit de vuilnis. Als Aagje ziek is, verandert ze zelfs in een echte postduif. Weten jullie hoe Dollie eruitziet?

Antwoord:
Dollie

FRAGMENT 2

Zaza is het kleinste vriendje van Pluk. Hij logeert bij Pluk op zijn torenkamertje in een luciferdoosje met watten. Hij lust graag appelschilletjes en is heel aardig en slim. Wat voor dier is Zaza?

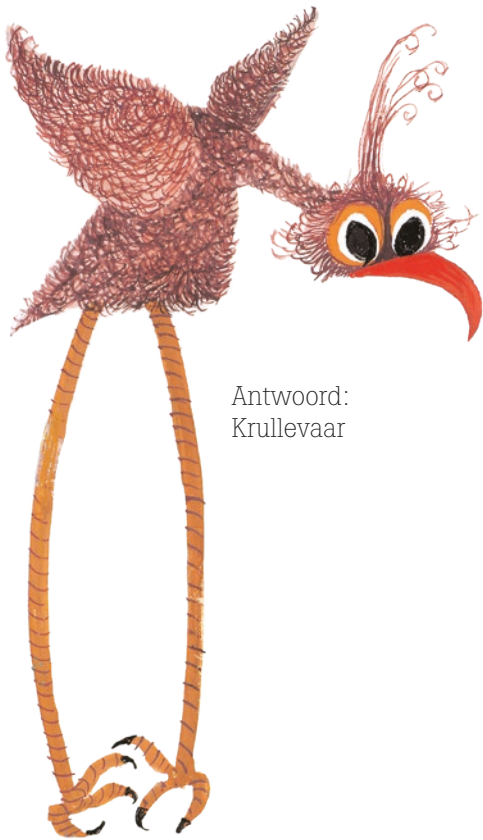
Antwoord:
Zaza

FRAGMENT 3

Karel lijkt niet zo aardig, maar hij is het wel. Zeker als je hem af en toe een visje geeft. Hij helpt Pluk om zijn torenkamertje terug te krijgen en krijst de hele tijd: 'Schip Ahoy!' Karel heeft een houten poot en een lapje voor zijn oog. Zie jij hem?

Antwoord:
Karel

Antwoord:
Krullevaar

FRAGMENT 4

Deze vreemde vogel komt uit een groot oranje ei en is heel zeldzaam. Hij heeft heel lange poten en haren in plaats van veren en kan niet vliegen. Het is een krullevaar en hij roept steeds 'Prrr... ta lie loe'. Weet jij hoe hij eruitziet?

Antwoord:
Lispeltuut

FRAGMENT 5

Met deze roze schelp op zak verdwaal je nooit meer. Hij maakt dit geluid: *Tuuuu-tuuu*. Als je de Lispeltuut aan je oor legt, hoor je een fluisterend stemmetje dat je overal de weg kan wijzen. Hij slist wel een beetje, maar hij wijst nooit mif, eh mis. Zie jij hem?

Fiep Westendorp

FRAGMENT 6

Dit dier is bruin, heeft een heel lange rug en een paardenstaart. Hij is het langste paard van de wereld en heet Langhors. Als hij uit rijden gaat, zit de Majoor bij zijn hoofd en de adjudant bij zijn staart. In het midden kan niemand zitten, behalve als hij zijn wieltjes onder heeft. Dan kunnen alle Stampertjes en Aagje met gemak op zijn rug. Over welk dier gaat dit?

Antwoord:
Langhors

Nodig:

- gras- of speelveld

**Ontwikkelings-
gebied:**

bewegingsonderwijs

Duur opdracht:

 naar keuze,
 ongeveer 5 minuten
 per spel

Klassikaal

Heen- en weerwolven

Dit spel kan worden gespeeld op het schoolplein of in de gymzaal.

De spelregels zijn gebaseerd op het spel 'Schipper mag ik overvaren?'

SPELREGELS

1. Alle leerlingen staan in een lange rij aan een kant van het gras- of speelveld. Eén kind is de heen- en weerwolf en staat in het midden van het veld.
2. De kinderen in de rij roepen de wolf door drie keer in hun handen te klappen en zingen dan: 'Heen- en weerwolf mag ik oversteken, ja of nee?'
3. Als de wolf gelijk 'Nee' antwoordt, rennen de kinderen naar de overkant.
4. Als de heen- en weerwolf 'Ja' roept, dan roepen alle leerlingen: 'Moeten we dan nog geld betalen, ja of nee?'. Bij 'Ja', vragen de kinderen 'Hoe dan?' en de wolf bedenkt hoe ze over mogen steken: hinkelend, achteruitlopend, zwaaiend met hun armen boven hun hoofd, kruipend etc. Bij 'Nee' rent iedereen naar de overkant.
5. Let op: steeds als iedereen oversteekt, mag de heen- en weerwolf ze tikken. De wolf moet zich tijdens het tikken net zo voortbewegen als de rest van de groep. Dus als zij hinkelen, kruipen of achteruitlopen, dan doet hij dat ook.

Aan de gang met spinnendrang

Lees tijdens de Buitengewoon Annie-week het gedicht *Sebastiaan* voor aan de klas en houd er een kort kringgesprek over.

Sebastiaan

Dit is de spin Sebastiaan.
 Het is niet goed met hem gegaan.

LUISTER!

Hij zei tot alle and're spinnen:
 Vreemd, ik weet niet wat ik heb,
 maar ik krijg zo'n drang van binnen
 tot het weven van een web.

Zeiden alle and're spinnen:
 O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
 kom, Sebastiaan, laat dat nou,
 wou je aan een web beginnen
 in die vreselijke kou?

Zei Sebastiaan tot de spinnen:
 't Web hoeft niet zo groot te zijn,
 't hoeft niet buiten, 't kan ook binnen
 ergens achter een gordijn.

Zeiden alle and're spinnen:
 O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
 toe, Sebastiaan, toom je in!
 Het is zó gevaarlijk binnen,
 zó gevaarlijk voor een spin.

Zei Sebastiaan eigenzinnig:
 Nee, de Drang is mij te groot.

Zeiden alle and'ren innig:
 Sebastiaan, dit wordt je dood...
 O, o, o, Sebastiaan!
 Het is niet goed met hem gegaan.

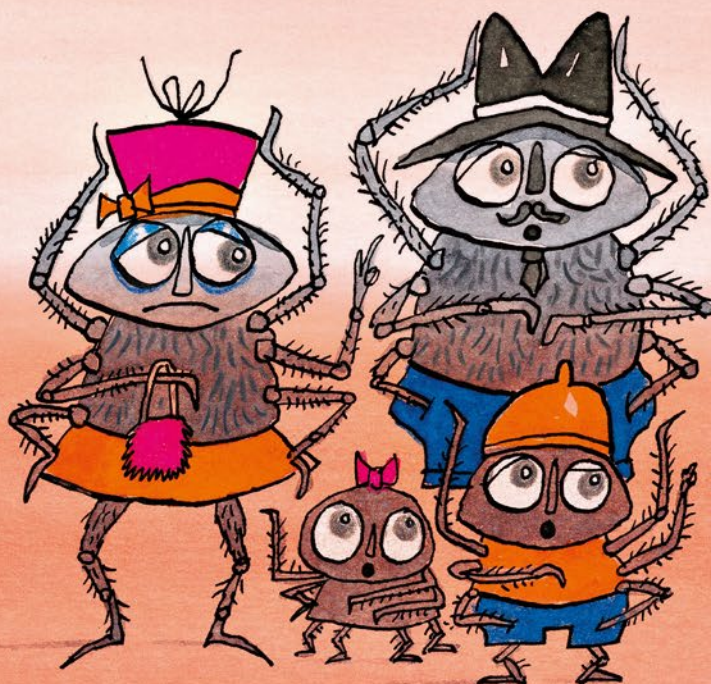
Door het raam klom hij naar binnen.
 Eigenzinnig! En niet bang.
 Zeiden alle and're spinnen:
 Kijk, daar gaat hij met zijn Drang!

PAUZE

Na een poosje werd toen éven
 dit berichtje doorgegeven:
 Binnen werd een moord gepleegd.
 Sebastiaan is opgeveegd.

Dit gedicht van
 Annie M.G. Schmidt
 verscheen in de
 bundels *De mooiste
 kindergedichten*
 en *Ziezo*.

Nodig:

- papier
- wascokrijtjes
- dekwart (verf of inkt)
- kwast
- houten prikkers of kroontjespen
- digitale afbeelding Spinnendrang
- digibord

Ontwikkelingsgebied:

luistervaardigheid,
 motorische en
 creatieve ontwikkeling

Duur opdracht:

10 minuten +
 1 uur knutseltijd

**Klassikaal en
 individueel**

Knutselen

De leerlingen mogen net als Sebastiaan een spinnenweb maken.

STAP 1

Leerlingen mogen het vel papier helemaal versieren met verschillende kleuren wasco. Leg uit dat het effect het mooist wordt als ze veel verschillende kleuren gebruiken.

STAP 2

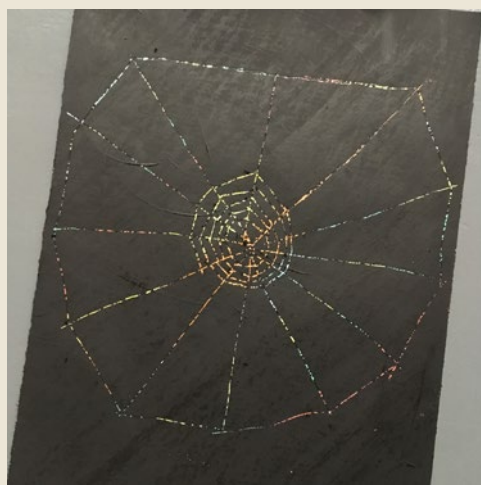
Als het hele vel is ingekleurd, mogen ze het vel zwart verven. Laat dit goed drogen.

STAP 3

Met een prikker of kroontjespen kunnen de leerlingen vervolgens hun eigen web tekenen in het zwart, zodat de kleuren tevoorschijn komen. Toon bij deze stap de afbeelding Spinnendrang op het digibord.

TIP:

bespreek van tevoren hoe een spin zijn web maakt, of ga in de herfst rond de school op zoek naar spinnenwebben om dat te ontdekken. Zo kunnen de leerlingen hun eigen web ook maken: van binnen naar buiten.

Lekker stout rijmen

Zing of lees het gedicht *Ik ben lekker stout* voor.

Ontwikkelings- gebied:

luistervaardigheid
en taalvaardigheid

Duur opdracht:

20 minuten

Klassikaal en individueel

Dit gedicht van Annie M.G. Schmidt verscheen in de bundels *De mooiste kindergedichten* en *Ziezo*.

Ik ben lekker stout

Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
Ik wil geen handjes geven!
Ik wil niet zeggen elke keer:
Jawel mevrouw, jawel meneer...
nee, nooit meer in m'n leven!
Ik hou m'n handen op m'n rug
en ik zeg lekker niks terug!

Ik wil geen vieze havermout,
ik wil geen tandjes poetsen!
'k Wil lekker knoeien met het zout,
ik wil niet aardig zijn, maar stout
en van de leuning roetsen
en schipbreuk spelen in de teil
en ik wil spugen op het zeil!

En heel hard stampen in een plas
en dan m'n tong uitsteken
en morsen op m'n nieuwe jas
en ik wil overmorgen pas
weer met twee woorden spreken!
En ik wil alles wat niet mag,
de hele dag, de hele dag!

En ik wil op de kanapee
met hele vuile schoenen
en ik wil aldoor gillen: Nee!
En ik wil met de melkboer mee
en dan het paardje zoenen.
En dat is alles wat ik wil
en als ze kwaad zijn, zeg ik: Bill!

© Sieb Posthuma

Samen stout rijmen

Praat na het luisteren over de tekst. Vraag leerlingen wat zij zouden doen als ze een dag lekker stout mogen zijn. Laat elke leerling een lekker stout ding verzinnen en dat in één of in een paar woorden samenvatten. Ze moeten het goed onthouden, want straks mogen ze woorden verzinnen die erop rijmen.

Herhaal eventueel hoe rijmen ook alweer werkt of begin zelf met een

grappig voorbeeld. Zoals stampen in de plas en groen als gras. Of snoepjes pakken en stickers plakken.

Geef alle leerlingen – na wat bedenktijd – een beurt om ze te laten vertellen wat voor stouts ze hebben verzonnen en welk woord daarop rijmt. Ze mogen elkaar helpen als ze het te moeilijk vinden.